

Kako je nastala Potrčeva pot

Viktorija Dabič*

Z velikim veseljem vam predstavljam slovensko literarno pot, ki je dobila svoje mesto v pravkar izdani knjigi *Slovenska pisateljska pot* (2013). Zamisel zanjo je nastala že davno, ko sem še poučevala slovenski jezik na Osnovni šoli Franca Osojnika na Ptuju. Naš pisatelj, rojak Ivan Potrč, nas je z ženo Branko Jurco velikokrat obiskal na šoli ob svečanih podelitvah bralnih značk. Takrat so otroci tekmovali še za Ingoličevo bralno značko, danes pa imajo na tej šoli tekmovanje za Potrčevo značko. Naj otroci začutijo, da je tudi pri nas doma pisatelj, ki si zasluži pozornost! Pisatelj pripoveduje o prav takem otroštvu, kot ga preživljajo otroci v naši okolici, o ljudeh, ki so vezani na svoje okolje in zemljo, ki jo z veliko truda obdelujejo še danes.

Na prvem literarnem pohodu, ki je nastal po Levstikovem potopisu *Popotovanje iz Litije do Čateža*, sem spoznala, da ljudem veliko pomeni, če lahko v družbi prijetnih ljudi obudijo spomine na naše literarne velikane in se spomnijo njihovih misli. Zbrala sem nekaj učencev in jih povabila na prvi literarni izlet v okolico šole. Na poti smo iskali motive iz Potrčevih literarnih del, ki smo jih prebrali že v šoli. Sprehajali smo se med njivami in opazovali ljudi pri delu, iskali skrite kotičke, kamor se je pisatelj zatekel, kadar je želel biti sam. Najbolj pa nas je pritegnila njegova izpoved o mladostnih doživetjih ob rokavih reke Drave, ki je v otrocih vedno zbujala strah in spoštovanje. Reka jim je pomenila boj, borba z deročo vodo pa

---

* Viktorija Dabič, upokojena slavistka, Društvo zreli vedež Ptuj.

izziv za najpogumnejše. Tako smo na pohodu zavihali hlače do kolen in se spustili v dravske rokave, da bi začutili vznemirjenost, ki jo je tako zanimivo opisal pisatelj v svoji noveli *Onkraj zarje*. Bilo je nepozabno.

Iz teh vznemirljivih doživetij se mi je po upokojitvi zbudila želja, da bi na podobno pot »zapeljala« tudi svoje nove »učence« v tretjem življenjskem obdobju. Nekaj ustvarjalnih krožkov je bilo potrebno, da smo spoznali pisatelja in njegove mladostne spomine, potem pa so se načrti začeli kar sami uresničevati. Velika sreča je bila, da sem prav takrat spoznala Potrčevega prijatelja in urednika njegovih *Izbranih del* (1983), prizadevnega slavista Frančka Bohanca. Seznanila sem ga s svojo željo, da bi v našem okolju pripravili pot, ki bi jo imenovali **Po poti Ivana Potrča in Matija Murka**. Kmalu smo pripravili v knjižnici literarni večer, na katerem sva s pisateljem Bohancem razkrila del najinega načrta. Medtem je izšla njegova knjiga *Portret Ivana Potrča* (2002), svojevrstna oddolžitev pisatelju in prijatelju Ivanu Potrču. Krožkarji tretje univerze smo se medtem že povezovali v neformalno skupino in začeli ob sredah spoznavati svojo okolico peš in v družbi prijateljev. Med svoje akcijske cilje smo zapisali tudi spoznavanje Potrčevih poti, kot jih je opisal v svojih književnih delih.

Pisatelj Ivan Potrč je rojen 1. januarja 1913. Tako je nastala zamisel, ki smo jo uresnili že 2. januarja 2001 in pripravili prvo povabilo na novoletni pohod. Ker bi bila pot na Mestni Vrh in Štuke prekratka, smo vključili še obisk Drstelje, vasice, kjer se je rodil naš znameniti slavist in etnograf dr. Matija Murko. Tako je bila pot dovolj dolga za poti željne pohodnike. Prek dvesto obiskovalcev v mrzlem zimskem jutru nas je takrat tako navdušilo, da pripravljamo pohod odslej vsako leto ob tem času. Po prvem obisku pisateljve domačije na Štukih smo se odločili, da poklonimo pisatelju na rojstni hiši spominsko ploščo, kar smo storili še istega leta ob obletnici pisateljve smrti. Za dovoljenje smo zaprosili gospo Marijo Kokol, pisateljve nečakinjo, ki danes živi v tej hiši in skrbi, da bi se spomin na pisatelja dostojno ohranil. Prav letos je hiša stara 200 let, gospa Marija pa je zadnja sorodnica, ki se je rodila v tej hiši. Veliko razlogov torej, da posvetimo tej naši novi hiši kulture ustrezno pozornost in tako izkažemo primerno spoštovanje vsem, ki skrbijo, da bi pisateljev spomin v teh krajih ostal živ.

Danes obiskujejo Potrčevo rojstno hišo skoraj vse ptujske šole ob različnih dogodkih, predvsem ob slovenskem kulturnem prazniku, na kar smo ponosni. Po poti pa hodijo popotniki od blizu in daleč, saj so navdušeni nad lepoto naših krajev, ki so jim bili doslej premalo znani. Tudi vračajo se k nam na naših organiziranih pohodih. Društvu za ohranjanje zdravja,

naravne in kulturne dediščine zreli vedež Ptuj je uspelo, da je pritegnilo pozornost Ptujčanov in jim podarilo kulturni spomenik – Potrčevo rojstno hišo na Štukih in Pohod po poti Ivana Potrča in Matija Murka.

Tudi simpozij *Aktualnost in živost Potrčevega literarnega opusa danes* (2013), organiziran ob stoletnici pisateljevega rojstva, kaže skrb za Potrčevo dediščino, naša najlepša knjižnica nosi pisateljevo ime in Potrčevi sorodniki so se pridružili nabiranju novih spoznanj o pisatelju, ki je bil pri nas predolgo pozabljen. Želimo si, da bi ptujsko gledališče posvetilo več pozornosti uprizoritvi njegovih dram, ker postaja njihova tematika znova aktualna.

Veliko pozornosti si zasluži tudi pisateljevo jezikovno sporočilo, ki se nam na obisku te poti kar samo ponuja in nas prepričuje, da moramo domačini sami poskrbeti, da bo naša živa domača govorica ostala med poplavo tujega, vsiljenega besedišča, ki se bohota po naši deželi.

Upoštevajmo Potrčevo ugotovitev: »V besedah se človek vedno izdaja, od kod je doma!«

S krajšimi branji iz Potrčevih del želimo pohodnikom pričarati prav ta občutek.

Zahvaljujem se vsem, ki so kakor koli prispevali, da je Potrčeva pot zaživela.